

Bruxelles, 30. svibnja 2018.
(OR. en)

9357/18

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0179 (COD)**

EF 146
ECOFIN 493
CODEC 862
ENV 352

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	25. svibnja 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2018) 354 final
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o objavljivanju podataka o održivim ulaganjima i rizicima za održivost te o izmjeni Direktive (EU) 2016/2341

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2018) 354 final.

Priloženo: COM(2018) 354 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.5.2018.
COM(2018) 354 final

2018/0179 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o objavljivanju podataka o održivim ulaganjima i rizicima za održivost te o izmjeni
Direktive (EU) 2016/2341**

(Tekst značajan za EGP)

{SEC(2018) 257 final} - {SWD(2018) 264 final} - {SWD(2018) 265 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Ovaj je Prijedlog dio šire inicijative Komisije o održivom razvoju. Njime se uspostavlja temelj za okvir EU-a kojim se okolišni, socijalni i upravljački aspekti stavljaju u središte financijskog sustava kako bi se poduprlo pretvaranje europskoga gospodarstva u zeleniji i otporniji kružni sustav. Okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike trebalo bi uzeti u obzir pri donošenju odluka o ulaganjima kako bi ulaganja postala održivija.

Cilj je ovog Prijedloga i zakonodavnih akata koji se usporedno predlažu dosljedno uključiti okolišne, socijalne i upravljačke aspekte u postupke ulaganja i savjetodavne postupke u svim sektorima. Time bi se trebalo osigurati da sudionici na financijskim tržištima, odnosno društva za upravljanje subjektima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), upravitelji alternativnih investicijskih fondova (UAIF), društva za osiguranje, institucije za strukovno mirovinsko osiguranje, upravitelji europskog fonda poduzetničkog kapitala (EuVECA), upravitelji europskih fondova za socijalno poduzetništvo (EuSEF) i investicijska društva, koje su njihovi klijenti ili korisnici ovlastili da u njihovo ime donose odluke o ulaganjima, uključe okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike u svoje interne postupke i o tome obavijeste svoje klijente. Ovim bi se Prijedlogom osiguralo i da investicijska društva i posrednici u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike smatraju pokretačima vrijednosti u savjetima koje pružaju u okviru svoje dužnosti prema ulagateljima te da ulagateljima pružaju odgovarajuće informacije. Osim toga, kako bi se pomoglo ulagateljima da usporede ugljični otisak ulaganja, prijedlozima se uvode nove kategorije referentne vrijednosti EU-a za niske emisije ugljika i referentne vrijednosti za pozitivan ugljični učinak. Ovim prijedlozima, koji se uzajamno osnažuju, trebala bi se olakšati ulaganja u održive projekte i imovinu u cijelom EU-u.

Ovaj Komisijin paket nastavak je globalnih nastojanja prema održivijem gospodarstvu. Vlade iz cijelog svijeta odabrale su održiviji put za naš planet i naše gospodarstvo donošenjem **Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama 2016. i Programa održivog razvoja do 2030. Ujedinjenih naroda.**

Europska unija obvezala se na razvoj kojim se zadovoljavaju potrebe sadašnjosti, a pritom ne ugrožava sposobnost budućih naraštaja da zadovolje svoje potrebe. Održivost je već dugo u središtu europskog projekta. Socijalna i ekološka dimenzija te potreba da ih se razmatra zajedno priznate su u Ugovorima EU-a.

U **Komunikaciji Komisije o daljnjim koracima prema održivoj europskoj budućnosti**¹ iz 2016. ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih naroda u okviru Programa održivog razvoja do 2030. povezuju se s europskim političkim okvirom kako bi se osiguralo da sve aktivnosti i političke inicijative EU-a, unutar EU-a i na globalnoj razini, od početka uzimaju u obzir ciljeve održivog razvoja. EU je također potpuno predan postizanju klimatskih i energetske ciljeve EU-a do 2030. i tome da se u politike EU-a uključi održivi razvoj, kao što je Jean-Claude Juncker najavio u **Političkim smjernicama za Europsku komisiju 2014.**² Stoga mnogi politički prioriteti Europske komisije za razdoblje 2014.–2020. pridonose ostvarivanju

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Budući koraci za održivu europsku budućnost. Europske mjere za održivost (COM(2016) 739 final).

² Novi početak za Europu: Moj program za radna mjesta, rast, pravednost i demokratske promjene – Političke smjernice za iduću Europsku komisiju, Strasbourg, 15. srpnja 2014.

klimatskih ciljeva EU-a i njima se provodi Program održivog razvoja do 2030. Ti prioriteti uključuju **Plan ulaganja za Europu**³, **paket o kružnom gospodarstvu**, **paket za energetske uniju**, reviziju **strategije EU-a za biogospodarstvo**⁴, **uniju tržišta kapitala**⁵ i **proračun EU-a za 2014.–2020.**, uključujući **kohezijski fond** i istraživačke projekte. Nadalje, Komisija je pokrenula platformu s više dionika za praćenje i razmjenu najboljih praksi provedbe ciljeva održivog razvoja.

Za ostvarivanje ciljeva održivosti EU-a potrebna su velika ulaganja. Procjenjuje se da je potrebno dodatno godišnje ulaganje od 180 milijardi EUR kako bi se ostvarili samo klimatski i energetske ciljevi do 2030⁶. Značajan dio tih financijskih tokova morat će doći iz privatnog sektora. Za nadoknađivanje tog manjka ulaganja potrebno je značajno preusmjeravanje tokova privatnog kapitala prema održivijim ulaganjima i sveobuhvatno promišljanje o europskom financijskom okviru.

U tom je kontekstu Komisija u prosincu 2016. osnovala **stručnu skupinu na visokoj razini** da razvije opću i sveobuhvatnu strategiju EU-a o održivom financiranju. U izvješću te skupine, objavljenom 31. siječnja 2018., predstavljena je sveobuhvatna vizija o održivom financiranju za Europu i utvrđena su dva imperativa za financijski sustav Europe. Prvi je poboljšati doprinos financiranja održivom i uključivom rastu. Drugi je učvrstiti financijsku stabilnost uključivanjem okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u odlučivanje o ulaganjima. Nastavno na to, Komisija je 7. ožujka 2018. objavila **Akcijski plan o financiranju održivog rasta**⁷.

Financijski proizvodi, bilo da je riječ o investicijskim fondovima, proizvodima životnog osiguranja ili mirovinskim proizvodima, kao i usluge upravljanja portfeljom daju se u svrhu udruživanja kapitala ulagatelja i kolektivnog ulaganja tog kapitala putem portfelja financijskih instrumenata kao što su dionice, obveznice i drugi vrijednosni papiri. Dok se postojećim pravilima u Direktivi 2009/65/EZ,⁸ Direktivi 2009/138/EZ,⁹ Direktivi 2011/61/EU,¹⁰ Direktivi 2014/65/EU¹¹ i Direktivi (EU) 2016/2341¹² zahtijeva da institucionalni ulagatelji i upravitelji imovinom djeluju u najboljem interesu svojih klijenata i osiguraju prostor za

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci: Plan ulaganja za Europu (COM(2014) 0903 final).

⁴ Radni dokument službi Komisije o reviziji europske strategije za biogospodarstvo iz 2012. (SWD(2017) 374 final).

⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala (COM(2015)468 final).

⁶ Procjena se odnosi na godišnji prosječni manjak ulaganja za razdoblje 2021.–2030. na temelju projekcija modela PRIMES koji je Europska komisija primijenila u procjeni učinka Prijedloga direktive o energetske učinkovitosti (2016.).

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija Akcijski plan o financiranju održivog rasta (COM(2018)097 final).

⁸ Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.).

⁹ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

¹⁰ Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.).

¹¹ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

¹² Direktiva (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (SL L 354, 23.12.2016., str. 37.).

uključivanje održivih rizika, oni ih ne razmatraju sustavno i ne uključuju dosljedno u svoje odluke o ulaganjima i postupke objavljivanja podataka.

Direktivu 2009/65/EZ i Direktivu 2011/61/EU dopunjuju četiri okvira za fondove:

- Uredba (EU) br. 345/2013 o europskim fondovima poduzetničkog kapitala¹³,
- Uredba (EU) br. 346/2013 o europskim fondovima za socijalno poduzetništvo¹⁴,
- Uredba (EU) 2015/760 o europskim fondovima za dugoročna ulaganja¹⁵ i
- Uredba (EU) 2017/1131 o novčanim fondovima¹⁶.

Regulatorni sustav za financijske proizvode dopunjen je pravilima o raspodjeli, uključujući pravila o savjetima utvrđena u Direktivi 2014/65/EU i Direktivi (EU) 2016/97¹⁷. Tim se direktivama zahtijeva da investicijska društva i posrednici u osiguranju koji pružaju uslugu savjetovanja djeluju u najboljem interesu svojih klijenata, ali od njih se ne zahtijeva da izričito razmotre okolišne, socijalne i upravljačke rizike u svojim savjetima niti da objavljuju ta razmatranja.

Direktiva (EU) 2016/2341 prvi je korak prema sažetijem okviru za objavljivanje podataka u sektoru financijskih usluga u pogledu okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika. Direktivom (EU) 2017/828¹⁸ o dugoročnom sudjelovanju dioničara povećale su se obveze transparentnosti za institucionalne ulagatelje i upravitelje imovinom, time što se od njih zahtijeva da razviju i objave strategiju sudjelovanja uključujući opis načina na koji prate nefinancijske rezultate poslovanja društava u koja se ulaže, socijalni i okolišni učinak i korporativno upravljanje, te da objave na godišnjoj osnovi kako je njihova politika sudjelovanja provedena. Međutim, još uvijek postoji manjak transparentnosti o načinu na koji institucionalni ulagatelji, upravitelji imovinom i financijski savjetnici razmatraju rizike za održivost u svojim postupcima odlučivanja o ulaganjima ili savjetodavnim postupcima. Zbog toga njihovi klijenti ne dobivaju potpune informacije koje su im potrebne kako bi njihove odluke o ulaganjima ili preporuke bile informirane. Nadalje, poduzeća koja podliježu Direktivi 2014/95/EU¹⁹ o objavljivanju nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa kojom je izmijenjena Direktiva 2013/34/EU²⁰ o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima sastavljaju nefinancijska izvješća o razvoju, rezultatima poslovanja, položaju poduzeća te

¹³ Uredba (EU) br. 345/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima poduzetničkog kapitala (SL L 115, 25.4.2013., str. 1.).

¹⁴ Uredba (EU) br. 346/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima za socijalno poduzetništvo (SL L 115, 25.4.2013., str. 18.).

¹⁵ Uredba (EU) br. 2015/760 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o europskim fondovima za dugoročna ulaganja (SL L 123, 19.5.2015., str. 98.).

¹⁶ Uredba (EU) 2017/1131 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o novčanim fondovima (SL L 169, 30.6.2017., str. 8.).

¹⁷ Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja (SL L 26, 2.2.2016., str. 19.).

¹⁸ Direktiva (EU) 2017/828 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o izmjeni Direktive 2007/36/EZ u pogledu poticanja dugoročnog sudjelovanja dioničara (SL L 132, 20.5.2017, str. 1).

¹⁹ Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa (SL L 330, 15.11.2014, str. 1).

²⁰ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

učinku njegovih aktivnosti povezanih, među ostalim, s okolišnim, socijalnim i kadrovskim pitanjima.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u određenom području**

Ovim se Prijedlogom uvode dodatni zahtjevi postojećim elementima mjerodavnog zakonodavstva. Ti novi elementi u skladu su s ciljevima postojećih odredbi politike u određenom području, posebice Direktive 2009/65/EZ, Direktive 2009/138/EZ, Direktive 2011/61/EU, Direktive 2014/65/EU, Direktive (EU) 2016/97, Direktive (EU) 2016/2341, Uredbe (EU) br. 345/2013, Uredbe (EU) br. 346/2013 i Uredbe (EU) 2015/760. Prijedlogom se usklađuju pravila u različitim zakonodavnim okvirima i osigurava njihova dosljednost.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Europa se sve više suočava s katastrofalnim i nepredvidim posljedicama klimatskih promjena i iscrpljivanja resursa. Zbog toga su održiviji gospodarski rast, tj. prelazak na gospodarstvo s niskim emisijama ugljika koje je resursno učinkovitije i kružno, te veća transparentnost i dugoročno razmišljanje i planiranje, uz istodobno osiguravanje stabilnosti financijskog sustava, ključni za dugoročnu konkurentnost gospodarstva EU-a. S obzirom na to da financijski sustav ovdje ima ključnu ulogu, nužno je poticati održivija ulaganja privatnog kapitala. Takvo je razmišljanje u središtu projekta **unije tržišta kapitala** (CMU)²¹.

Ovaj je Prijedlog komplementaran s tim ciljem i prioritetna mjera u **evaluaciji u sredini programskog razdoblja unije tržišta kapitala** s obzirom na to da sadržava mjere koje će iskoristiti transformacijsku moć financijske tehnologije i preusmjeriti privatni kapital na održiva ulaganja. Prijedlog pridonosi razvoju integriranih tržišta kapitala time što ulagateljima olakšava da iskoriste prednosti jedinstvenog tržišta i donose informirane odluke.

Ovaj je Prijedlog dio sveobuhvatnijeg paketa EU-a za ostvarivanje programa klimatskog i održivog razvoja EU-a i pridonosi ostvarivanju energetske i klimatske politike Unije za razdoblje 2014.–2020., kao što su **politika o čistom zraku, paket o kružnom gospodarstvu, strategija o energetskoj uniji, uključujući paket „Čista energija za sve Europljane” i strategiju EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama**. Za razliku od drugih inicijativa EU-a ovaj je Prijedlog izričito usmjeren na aspekte financiranja iz privatnog sektora. U skladu je s **preispitivanjem Europskog sustava financijskog nadzora**²², kojim se predviđaju izmjene uredbi o osnivanju Europskog nadzornog tijela za bankarstvo²³, Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje²⁴ i Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala²⁵, tako da navedena tijela vode računa o rizicima povezanim s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima dok obavljaju svoje zadaće. Na taj se način osigurava da su aktivnosti financijskih tržišta više u skladu s održivim

²¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Akcijski plan o izgradnji unije tržišta kapitala (COM(2015)468 final).

²² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredbi (EU) br. 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010, 345/2013, 346/2013, 600/2014, 2015/760, 2016/1011, 2017/1129 (COM(2017) 536 final).

²³ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

²⁴ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

²⁵ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

ciljevima. U Prijedlogu Komisije o **paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu** (PEPP) previđa se objavljivanje različitih podataka o okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima²⁶.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Ovaj Prijedlog ulazi u područje podijeljene nadležnosti u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i temelji se na članku 114. UFEU-a kojim se omogućuje prihvaćanje mjera za usklađivanje nacionalnih odredbi čiji je cilj osnivanje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Objavljivanjem podataka krajnjim ulagateljima jača se njihova zaštita jer im se omogućuje donošenje informiranih odluka o ulaganjima. Trenutačno krajnji ulagatelji ne mogu iskoristiti prednosti unutarnjeg tržišta jer ne postoji poseban i usklađen okvir za objavljivanje podataka o uključivanju okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika od strane upravitelja imovinom, uključujući investicijska društva koja pružaju uslugu upravljanja portfeljem, institucije za strukovno mirovinsko osiguranje i druge pružatelje usluga mirovinskog osiguranja, društva za osiguranje koja stavljaju na raspolaganje investicijske osigurateljne proizvode, posrednike u osiguranju te investicijska društva koja pružaju usluge savjetovanja. Nadalje, krajnji ulagatelji trenutačno nisu dosljedno informirani o financijskim proizvodima i uslugama čiji su cilj održiva ulaganja.

U analizi provedenoj u sklopu izvješća o procjeni učinka navodi se da sudionicima na financijskim tržištima i financijskim savjetnicima nedostaju regulatorni poticaji da objave krajnjim ulagateljima način na koji uključuju čimbenike održivosti u svoje postupke odlučivanja o ulaganjima. Zbog toga je pak krajnjim ulagateljima teže i skuplje donijeti informirane odluke o ulaganjima. Objavljivanja podataka u području upravljanja imovinom te u sektorima osiguranja i mirovinskog osiguranja i dalje su nesustavna, nedosljedna i ne osiguravaju usporedivost.

U izvješću o procjeni učinka utvrđene su znatne razlike među državama članicama i sektorima financijskih usluga. Postoji, također, paralelan razvoj tržišnih praksi koje se temelje na komercijalnim prioritetima i koje dovode do različitih ishoda i time uzrokuju daljnju nepotrebnu fragmentaciju tržišta. Različiti standardi za objavljivanje podataka i različite tržišne prakse uvelike otežavaju usporedbe različitih financijskih proizvoda i usluga, stvaraju nejednake uvjete za različite financijske proizvode i usluge, proizvođače i distribucijske kanale te stvaraju dodatne prepreke na unutarnjem tržištu. Razlike, također, zbunjuju krajnje ulagatelje i iskrivljuju njihove odluke o ulaganjima te smanjuju prilike za održiva ulaganja. Različiti zahtjevi i pristupi narušavaju temeljne slobode i time izravno utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Također, kako bi se odgovorilo na Pariški sporazum o klimatskim promjenama, s obzirom na to da su sudionici na financijskim tržištima važna pokretačka snaga, države članice mogle bi donijeti dodatne različite nacionalne mjere da potaknu održivija ulaganja. Međutim, te bi različite mjere mogle biti prepreka nesmetanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i štetne za sudionike na financijskim tržištima. Pravilima o objavljivanju podataka ne uređuje se tržišni pristup za te sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike, nego način na koji se provode njihove aktivnosti. Tim se pravilima podupire pravilno i sigurno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, štiti nadmetanje različitih

²⁶ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o paneuropskom osobnom mirovinskom proizvodu (PEPP) (COM(2017) 343 final).

sudionika na financijskim tržištima i financijskih savjetnika te potiču inovacije. Prema tome, odgovarajuća je pravna osnova članak 114. UFEU-a.

Preuzimanje djelatnosti upravitelja fondova uređeno je Direktivom 2009/65/EZ, Direktivom 2011/61/EU, Uredbom (EU) br. 345/2013 i Uredbom (EU) br. 346/2013. Preuzimanje djelatnosti institucija za strukovno mirovinsko osiguranje uređeno je Direktivom (EU) 2016/2341, društava za osiguranje Direktivom 2009/138/EZ, pružatelja usluga upravljanja portfeljom Direktivom 2014/65/EU i financijskih savjetnika Direktivom 2014/65/EU i Direktivom (EU) 2016/97. Ti sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici i dalje će podlijevati tim okvirima, a pravila o objavljivanju podataka sadržana u njima dopunit će se pravilima o objavljivanju podataka iz ove nove Uredbe.

Ovim se Prijedlogom mijenja Direktiva (EU) 2016/2341, koja se temeljila na članku 53., članku 62. i članku 114. stavku 1. UFEU-a. Njime se Komisija ovlašćuje da donosi delegirane akte kojima se određuje „načelo razboritosti” u razmatranju okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika i uključivanju okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u interne odluke o ulaganju i postupke upravljanja rizikom. S obzirom na to da bi opće upravljanje i upravljanje rizikom već trebalo uključivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike i rizike, te bi se aktivnosti trebale organizirati u skladu s delegiranim aktima. S obzirom na to da Komisija namjerava iskoristiti trenutačne ovlasti u skladu s Direktivom 2009/65/EZ, Direktivom 2009/138/EZ i Direktivom 2011/61/EU pri određivanju uključivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika u te direktive, ovlastima na temelju Direktive (EU) 2016/2341 omogućuje se jednaka zaštita potrošača i jednaki uvjeti među institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje i drugim sudionicima na financijskim tržištima. S obzirom na to da se predložene promjene Direktive (EU) 2016/2341 odnose na pravila povezana s ponašanjem institucija za strukovno mirovinsko osiguranje u pogledu ulaganja, članak 114. UFEU-a odgovarajuća je pravna osnova.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Ovaj je Prijedlog u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU).

U skladu s načelom supsidijarnosti, djelovanje na razini Unije može se poduzeti samo ako države članice ne mogu same ostvariti predviđene ciljeve. Prepoznati problemi nisu ograničeni na područje jedne države članice. Prema tome, cilj je Prijedloga osigurati koordinirano rješenje za nedostatke koji proizlaze iz postojećeg zakonodavstva EU-a, koje obuhvaća sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike. Ujednačenost i pravna sigurnost za ostvarivanje sloboda iz Ugovora mogu se bolje osigurati djelovanjem na razini EU-a.

- **Proporcionalnost**

Ovaj je Prijedlog u skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u članku 5. UEU-a. Predložene mjere nužne su za postizanje ciljeva transparentnosti i smanjenje ulagateljevih troškova pretraživanja informacija o tome kako sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici uključuju rizike za održivost u postupke ulaganja. Dostupnost i kvaliteta informacija o tom aspektu ključan su element za stvaranje jednakih uvjeta osiguranjem usklađenog pristupa u svim sektorima i državama članicama. Savjetovanje je pokazalo da su troškovi razmatranja i uključivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika ograničeni.

U izvješću o procjeni učinka koje je priloženo ovom Prijedlogu navodi se da se Direktivom 2009/65/EZ, Direktivom 2009/138/EZ, Direktivom 2011/61/EU, Direktivom 2014/65/EU, Direktivom (EU) 2016/97, Direktivom (EU) 2016/2341, Uredbom (EU) br. 345/2013 i Uredbom (EU) br. 346/2013 objavljivanje podataka o održivosti ne razmatra i ne zahtijeva izričito. Ovim se Prijedlogom krajnjim ulagateljima žele smanjiti troškovi pretraživanja u pogledu održivih ulaganja.

Prijedlog ne prelazi ono što je nužno za rješavanje problema na razini EU-a.

- **Odabir instrumenta**

Ovaj Prijedlog uključuje odredbe kojima se koordinirano pristupa nedostacima u mjerama za zaštitu ulagatelja te se krajnjim ulagateljima jamči više pravne sigurnosti. Nedostatak transparentnosti o uključivanju rizika za održivost i provođenju održivih ulaganja neće se riješiti samo izmjenom Direktive 2009/65/EZ, Direktive 2009/138/EZ, Direktive 2011/61/EU, Direktive 2014/65/EU, Direktive (EU) 2016/97, Direktive (EU) 2016/2341, Uredbe (EU) br. 345/2013 i Uredbe (EU) br. 346/2013, jer bi to moglo dovesti do nejednake provedbe. Prijedlogom se želi povećati transparentnost o uključivanju rizika za održivost i provođenju održivih ulaganja. Za postizanje tih ciljeva politike potrebna je izravno primjenjiva uredba kojom se osigurava potpuna usklađenost i koja je najbolji način da se ostvari najveća moguća usklađenost između različitih regulatornih okvira i izbjegnu razlike.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- **Savjetovanja s dionicima**

Odgovori na **javno savjetovanje o dugoročnom i održivom ulaganju** (od 18. prosinca 2015. do 31. ožujka 2016.) upućivali su na slabu povezanost dužnosti institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom te okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika, kao i na činjenicu da tržišta nedovoljno uključuju okolišne, socijalne i upravljačke rizike te da ne reagiraju dovoljno na mogućnosti ostvarivanja povezanih ciljeva.

U prosincu 2016. osnovana je Stručna skupina na visokoj razini o održivom financiranju kako bi pomogla u razvoju strategije EU-a o održivom financiranju putem preporuka: objavila je **privremeno izvješće o „financiranju održivog europskoga gospodarstva”** sredinom srpnja 2017. i predstavila izvješće na sastanku dionika 18. srpnja 2017., nakon čega je slijedio **upitnik o savjetovanju**. Izjava o povratnim informacijama objavljena je s **konačnim izvješćem stručne skupine na visokoj razini o financiranju održivog europskoga gospodarstva** 31. siječnja 2018. U izjavi o povratnim informacijama sažeti su odgovori dionika na upitnik. U svim odgovorima uočeni su određeni izraženi trendovi, uključujući:

- važnost jasne strategije održivosti u cijelom EU-u;
- važnost osiguravanja povoljne okoline za održivo ulaganje i odgovarajuće financiranje;
- potrebu za definicijom dužnosti institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom u pogledu održivosti koja bi se mogla proširiti i na šire okolišne, socijalne i upravljačke aspekte te bi trebala uključivati i pojam održivosti;
- potrebu za poboljšanim objavama podataka.

Komisija je zaprimila osam odgovora na **početnu procjenu učinka o dužnostima institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom u pogledu održivosti** (od 13. studenoga 2017. do 11 prosinca 2017.). U svima se podupire rad Komisije na osiguravanju da institucionalni ulagatelji i upravitelji imovinom procijene, dosljedno razmotre i objave čimbenike održivosti. Osim toga, u svima njima se navode pitanja kao što su transparentnost i objavljivanje podataka, nadzor uključivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika, jasne dužnosti ulagatelja u postojećem zakonodavstvu EU-a te usporedivost i pouzdanost dostupnih podataka ili mehanizama upravljanja rizikom i upravljanja.

Komisija se nadalje savještovala s dionicima u okviru **javnog savjetovanja o dužnostima institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom u pogledu održivosti** (od 13. studenoga 2017. do 29. siječnja 2018.). Savjetovanje se nadovezalo na dvije od osam preporuka u privremenom izvješću stručne skupine na visokoj razini te se osobito usredotočilo na gledišta institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom o uključivanju okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika. Komisija je tijekom savjetovanja primila 191 odgovor.

Komisija je također provela **ciljane razgovore s dionicima** (od siječnja do veljače 2018.), tj. sa srednjim/velikim upraviteljima imovinom i institucionalnim ulagateljima (osiguravajućim društvima i mirovinskim fondovima) koji su već uključili okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike u svoje postupke odlučivanja o ulaganjima i/ili imaju društveno odgovorne investicijske proizvode. Intervjuirana su 23 subjekta. Korišteni su upitnici o ulaznim informacijama i podacima. Većina intervjuiranih subjekata potvrdila je potrebu da se na razini EU-a pojasni obuhvaćaju li dužnosti institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom procjenu rizika povezanih s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima i njihovo uzimanje u obzir ako su relevantni. Intervjuirani subjekti naveli su dodatne pojedinosti o područjima kao što su strategija ulaganja, upravljanje rizikom, mjere za upravljanje (tj. poseban odbor za okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike, članovi upravnog odbora za okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike, postupci unutarnjeg nadzora za okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike), suradnja sa subjektima u koje se ulaže i politika glasovanja. Neki su subjekti također naveli da imaju zasebne politike za okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike, da moraju izvješćivati odbor za okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike i svoj upravni odbor te da su njihove politike nagrađivanja usklađene s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima. Upravitelji imovinom naveli su da je jedna od prednosti uključivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika pozitivan učinak na financijske rezultate (posebno dugoročno gledano), poboljšane karakteristike rizika/povrata portfelja kojim upravljaju, povećani ugled zbog uključivanja okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika i mogućnost privlačenja novih klijenata. Osiguravatelji i pružatelji usluga mirovinskog osiguranja naveli su povećanu potražnju ulagatelja. Većina intervjuiranih subjekata objavljuje podatke o okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima na razini subjekta i u godišnjim/periodičnim izvješćima, dok ih drugi objavljuju specifično za klijente, što nije javno. Nekoliko subjekata počelo je javno objavljivati podatke o okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima na razini proizvoda.

Osim toga, 18. srpnja 2017. Komisija je organizirala konferenciju o privremenom izvješću o održivom financiranju. Oko 450 predstavnika imalo je priliku raspravljati o privremenom izvješću stručne skupine na visokoj razini i dati povratnu informaciju. Komisija je također 22. ožujka 2018. organizirala konferenciju na visokoj razini o financiranju održivog rasta da održi korak sa zamahom sastanka na vrhu „Jedan planet” i nastavi konsolidirati potporu i

obvezu čelnika EU-a i ključnih privatnih dionika prema promjenama potrebnima u financijskom sustavu za financiranje prelaska na gospodarstvo s niskim emisijama ugljika.

- **Prikupljanje i primjena stručnih znanja**

Komisija se oslonila na nekoliko istraživanja, izvora informacija i podataka iz Programa Ujedinjenih naroda za okoliš, OECD-a, stručne skupine na visokoj razini, Eurosifa, akademske zajednice, skupina za strateško promišljanje, Europskog udruženja društava za upravljanje fondovima i imovinom, tržišnih izvješća i istraživanja privatnih društava. U tom su procesu također upotrijebljene informacije iz Komisijine studije o učinkovitosti resursa i fiducijarnim dužnostima ulagatelja, objavljene 2015. Komisija se oslonila i na iskustvo s dvama projektima u okviru programa Obzor 2020. povezanima s održivim financiranjem, tj. projektom o razvoju pokazatelja, referentnih vrijednosti i alata procjene održivog energetskog ulaganja za financijski sektor te projektom o rizicima i prilikama energetske tranzicije.

- **Procjena učinka**

U okviru priprema za ovu inicijativu provedena je procjena učinka.

U ovom se Prijedlogu uzimaju u obzir mišljenja koja je izdao Odbor za regulatorni nadzor (pozitivno mišljenje sa zadržkama izdano 14. svibnja 2018. i prethodna dva negativna mišljenja). U Prijedlogu i revidiranoj procjeni učinka uzete su u obzir primjedbe Odbora za regulatorni nadzor, koji je u svojim mišljenjima zaključio da su prije nastavljanja s ovom inicijativom potrebne prilagodbe. Odbor je najviše bio zabrinut zbog troškova povezanih sa zahtjevima za objavljivanje podataka koji se odnose na male izdavatelje i relevantne financijske subjekte. Stoga se u opcijama politike u izvješću o procjeni učinka na zabrinutost Odbora za regulatorni nadzor odgovara na sljedeći način:

- (a) objašnjavaju se objave podataka povezane s uključivanjem rizika za održivost i zahtjevi za objavljivanje podataka o financijskim proizvodima ili uslugama za potrebe održivih ulaganja;
- (b) utvrđuju se poticaji za sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike da smanje troškove koje bi mogla snositi društva u koja se ulaže, odnosno da informacije iz izvješća posloводства ili nefinancijskih izvješća upotrebljavaju u skladu s Direktivom 2013/34/EU;
- (c) iznose se primjeri okolnosti u kojima informacije i podaci možda nisu izravno dostupni na tržištu ili dostupni podaci mogu biti loše kvalitete i/ili neusporedivi;
- (d) poboljšava se prikaz odnosa troškova i koristi.

Općenito, opcije politike koje se procjenjuju u procjeni učinka jesu sljedeće:

- (a) izričiti zahtjev da se okolišni, socijalni i upravljački rizici uključe u postupke odlučivanja o ulaganjima ili savjetodavne postupke kao dio dužnosti prema ulagateljima i/ili korisnicima;
- (b) uvođenje obveznih objavljivanja podataka na razini sudionika na financijskim tržištima i financijskih savjetnika o tome kako se okolišni, socijalni i upravljački rizici uključuju u postupke odlučivanja o ulaganjima ili savjetodavne postupke;

- (c) uvođenje, za određeni financijski proizvod ili uslugu, obveznih objavljivanja podataka o uključivanju okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika u postupke odlučivanja o ulaganjima ili savjetodavne postupke;
- (d) osim toga, ako sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici koji stavljaju na tržište proizvode ili usluge tvrde da su ti proizvodi ili usluge usmjereni na ciljeve održivog ulaganja, dužni su objaviti informacije o doprinosu odluka o ulaganju ciljevima održivog ulaganja (*ex post* objavljivanje u redovitom izvješćivanju) i o tome kako je strategija ulaganja usklađena s ciljevima održivog ulaganja (*ex ante* objavljivanje podataka u predugovornim i ugovornim dokumentima).

Ovom Uredbom obuhvaćene su opcije politike (a), (b), (c) i (d). Opcija politike (a) obuhvaćena je izmjenom Direktivom (EU) 2016/2341 kojom se uvode ovlasti Komisije da donese odgovarajuće delegirane akte.

Povratne informacije dionika pokazale su da bi jasan i dosljedan pristup u uključivanju okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika imao gospodarske učinke koji su opisani u nastavku. Kao prvo, krajnji ulagatelji imat će više informacija o tome kako sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici uključuju okolišne, socijalne i upravljačke rizike u svoje postupke odlučivanja o ulaganjima ili savjetodavne postupke. Okolišni, socijalni i upravljački rizici sustavnije će se uzimati u obzir u financijskom modeliranju, što će barem dugoročno dovesti do optimalnog kompromisa između rizika i povrata te će time potaknuti učinkovitost tržišta. To će potaknuti sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike da budu inovativni u strategijama ulaganja ili u svojim preporukama zbog toga što će uzimati u obzir širi raspon financijskih i nefinancijskih čimbenika, stvarajući uvjete za privlačenje novih ulagatelja te će na kraju dovesti do većeg tržišnog natjecanja poticanjem subjekata da donesu visoke okolišne, socijalne i upravljačke standarde.

Povratne informacije dionika pokazale su i to da su troškovi povezani s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima dio ukupnih unutarnjih i organizacijskih troškova povezanih s upravljanjem rizikom i praćenjem određenih izloženosti. Zapravo, dodatne zadaće sudionika na financijskim tržištima i financijskih savjetnika obuhvaćene ovom inicijativom uključit će se u postojeće organizacijske i operativne postupke.

Obveznim objavljivanjem podataka povećat će se ukupna transparentnost jer će se smanjiti asimetrija informacija između krajnjih ulagatelja i financijskih subjekata. Povećat će se granularnost dostupnih informacija krajnjim ulagateljima. Informacije će učinkovito dolaziti do tržišta i bolje će služiti općim ciljevima smanjenja troškova pretraživanja informacija za krajnje ulagatelje.

Neki su dionici naveli da će najveći troškovi nastati iz revidiranja predugovornih i ugovornih dokumenata (na primjer, oko 40 000 EUR *po* prospektu, što će biti jednokratni trošak). Međutim, očekuje se da će ti troškovi biti ograničeni ako postoji prijelazno razdoblje, kao što se sugerira najprihvatljivijom opcijom. Štoviše, upućuju na to da se prospekt u svakom slučaju mora periodično revidirati; stoga bi dio toga trebao biti trošak dodavanja informacija povezanih s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima. Nadalje, objavljivanje podataka pridonosi ugledu financijskih subjekata, a krajnji ulagatelji imaju manje troškove u pronalaženju financijskih proizvoda i/ili usluga i donošenju odluka o ulaganjima koje odgovaraju njihovim preferencijama u pogledu održivosti.

Kombinacija konkurentnijeg i učinkovitijeg tržišta okolišnih, socijalnih i upravljačkih proizvoda i usluga te rastuća potražnja krajnjih ulagatelja za njima, potpomognuta smanjenjem troškova pretraživanja informacija, trebala bi u konačnici potaknuti rast tog tržišta.

- **Temeljna prava**

Ovim se Prijedlogom promiču prava utvrđena Poveljom o temeljnim pravima („Povelja”). Prijedlog utječe na uključivanje visoke razine zaštite okoliša (članak 37. Povelje) i različitih socijalnih prava (kao što su članci 25. i 26. Povelje) te socijalne kohezije (članak 36 Povelje) s obzirom na to da je njegov glavni cilj potaknuti uključivanje čimbenika održivosti od strane institucionalnih ulagatelja i upravitelja imovinom te dati okvir za objavljivanje podataka u pogledu uključivanja i učinaka ulaganja na realno gospodarstvo te njihove sposobnosti da potaknu i osiguraju prave poticaje za prelazak na zeleno gospodarstvo s niskim emisijama ugljika i učinkovitim iskorištavanjem resursa.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog ne utječe na proračun Komisije.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Evaluacija ove Uredbe provest će se najkasnije 60 mjeseci nakon njezina stupanja na snagu.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Člankom 1. utvrđuje se predmet Uredbe, odnosno zahtjevi u pogledu transparentnosti za sudionike na financijskim tržištima, posrednike u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima i društva za osiguranje koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja (financijski savjetnici) o uključivanju rizika za održivost u njihove postupke odlučivanja o ulaganjima ili, prema potrebi, savjetodavne postupke i transparentnosti u pogledu financijskih proizvoda čiji su cilj održiva ulaganja, uključujući smanjenje emisija ugljika.

U članku 2. utvrđuju se pojmovi i definicije za potrebe ove Uredbe, posebno „sudionik na financijskom tržištu”, „financijski proizvod”, „održiva ulaganja” i drugi. Posebno, sudionik na financijskom tržištu znači društvo za osiguranje koje stavlja na raspolaganje investicijski osigurateljni proizvod, upravitelj alternativnog investicijskog fonda (UAIF), investicijsko društvo koje pruža uslugu upravljanja portfeljom, institucija za strukovno mirovinsko osiguranje ili društvo za upravljanje UCITS-ima, upravitelj kvalificiranog fonda poduzetničkog kapitala ili upravitelj kvalificiranog fonda za socijalno poduzetništvo. S obzirom na to da europskim fondovima za dugoročna ulaganja (ELTIF), u skladu s Uredbom (EU) 2015/760²⁷, mogu upravljati samo alternativni investicijski fondovi, alternativni investicijski fondovi koji upravljaju europskim fondovima za dugoročna ulaganja obuhvaćeni su definicijom sudionika na financijskim tržištima i time su obvezni ispunjavati zahtjeve u pogledu transparentnosti u skladu s tom uredbom, povezane s europskim fondovima za dugoročna ulaganja. S ciljem uključivanja skupnih polica životnog osiguranja s investicijskim komponentama u područje primjene ove Uredbe, za potrebe ove Uredbe investicijski osigurateljni proizvodi uključuju investicijske osigurateljne proizvode kako su definirani u

²⁷ Uredba (EU) br. 2015/760 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o europskim fondovima za dugoročna ulaganja (SL L 123, 19.5.2015., str. 98.).

članku 4. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1286/2014²⁸ te investicijske osigurateljne proizvode koji su dostupni profesionalnim ulagateljima.

U skladu s člankom 3. sudionici na financijskim tržištima obvezni su objaviti pisane politike o uključivanju rizika za održivost u postupke odlučivanja o ulaganjima. Sudionici na financijskim tržištima obvezni su te politike objaviti na svojim internetskim stranicama i redovito ih ažurirati. Ta se obveza također proširuje na financijske savjetnike.

Člankom 4. propisuje se da sudionici na financijskim tržištima u predugovorne objave podataka moraju uključiti informacije o tome kako sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici uključuju rizike za održivost. To je dodatan zahtjev uz već postojeće zahtjeve na temelju mjerodavnih sektorskih propisa (Direktiva 2009/65/EZ, Direktiva 2009/138/EZ, Direktiva 2011/61/EU, Direktiva 2014/65/EU, Direktiva (EU) 2016/97, Direktiva (EU) 2016/2341, Uredba (EU) br. 345/2013 i Uredba (EU) br. 346/2013). Sudionici na financijskim tržištima obvezni su dati opise postupaka i uvjeta koji su primijenjeni za uključivanje rizika za održivost u odluke o ulaganjima, raspona do kojeg se očekuje da će rizici za održivost imati učinak na povrate financijskih proizvoda koji se nude i načina na koji politike nagrađivanja sudionika na financijskim tržištima uzimaju u obzir uključivanje rizika za održivost i održivih ulaganja. Iste obveze, prilagođene kako bi odgovarale savjetodavnom postupku, nameću se i financijskim savjetnicima.

U članku 5. utvrđuju se predugovorna pravila o transparentnosti održivih ulaganja. Sudionici na financijskim tržištima obvezni su uključiti informacije o načinu na koji se osigurava cilj održivih ulaganja, tj. je li određen indeks kao referentna vrijednost, kao i objašnjenje razloga zbog kojeg se ponderiranje i sastavni dijelovi referentne vrijednosti razlikuju od šireg tržišnog indeksa. Upravitelji kvalificiranih fondova za socijalno poduzetništvo koji stavljaju na raspolaganje informacije o pozitivnom socijalnom učinku koji se želi postići određenim fondom u skladu s metodologijama koje se primjenjuju na temelju Uredbe (EU) br. 346/2013 mogu upotrebljavati te informacije za potrebe članka 5. Člankom 5. propisuju se posebna pravila o objavljivanju podataka za financijske proizvode kojima je cilj smanjenje emisija ugljika. Kako bi se predugovorne objave podataka standardizirale i racionalizirale, ovim se člankom Komisija ovlašćuje za donošenje regulatornih tehničkih standarda. Nacrt regulatornih tehničkih standarda trebali bi putem Zajedničkog odbora europskih nadzornih tijela („Zajednički odbor”) zajednički izraditi Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo („EBA”), Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje („EIOPA”) te Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala („ESMA”).

U članku 6. uvodi se zahtjev za sudionike na financijskim tržištima da na svojim internetskim stranicama, uz informacije koje je potrebno dostaviti u skladu s člankom 5. i člankom 7., objave opis cilja održivih ulaganja i informacije o metodologijama koje se primjenjuju za procjenu, evaluaciju i praćenje učinkovitosti ulaganja. Kako bi se predugovorne objave podataka standardizirale i racionalizirale, u ovom se članku također utvrđuje ovlast za regulatorne tehničke standarde. EBA, EIOPA i ESMA trebale bi zajednički, preko Zajedničkog odbora, izraditi nacrt regulatornih tehničkih standarda.

S obzirom na to da postojeći zahtjevi za objavljivanje podataka utvrđeni zakonodavstvom EU-a ne daju sve informacije nužne za prikladno informiranje krajnjih ulagatelja o učinku njihovih ulaganja na održivost, sudionici na financijskim tržištima obvezni su u skladu s člankom 7. u periodičnim izvješćima iznijeti specifikaciju učinaka održivih ulaganja s

²⁸ Uredba (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) (SL L 352, 9.12.2014., str. 1.).

pomoću odgovarajućih pokazatelja održivosti. Upravitelji kvalificiranih fondova za socijalno poduzetništvo koji stavljaju na raspolaganje informacije o postignutom sveukupnom socijalnom ishodu i povezane metode koje se primjenjuju u skladu s Uredbom (EU) br. 346/2013 mogu upotrebljavati te informacije za potrebe članka 7. Ako je određen indeks kao referentna vrijednost, sudionici na financijskim tržištima također su obvezni uključiti usporedbu učinaka portfelja s odgovarajućom referentnom vrijednošću i šireg tržišnog indeksa u smislu ponderiranja, sastavnih dijelova i pokazatelja održivosti. Opisi se trebaju dodati obvezama izvješćivanja sudionika na financijskim tržištima utvrđenima u Direktivi 2009/65/EZ, Direktivi 2011/61/EU, Direktivi (EU) 2016/2341, Uredbi (EU) br. 345/2013 i Uredbi (EU) br. 346/2013. Kad je riječ o investicijskim osigurateljnim proizvodima, Direktivom 2009/138/EZ utvrđuje se da društva za osiguranje nemaju obvezu godišnjeg izvješćivanja. Stoga se člankom 7. osigurava da se odgovarajuća objavljivanja stave na raspolaganje godišnje i u skladu s člankom 185. stavkom 6. Direktive 2009/138/EZ, tj. u pisanom obliku i na službenom jeziku kao što je utvrđeno u skladu s tom direktivom. Člankom 7. osigurava se i da investicijska društva koja pružaju uslugu upravljanja portfeljom objavljuju informacije u periodičnim izvješćima utvrđenima u članku 25. stavku 6. Direktive 2014/65/EU. Kako bi ispunili zahtjeve za objavljivanje podataka, sudionici na financijskim tržištima mogu upotrebljavati informacije iz izvješća posloводства u skladu s člankom 19. ili nefinancijskih izvješća u skladu s člankom 19.a Direktive 2013/34/EU. Kako bi se objavljivanja podataka standardizirala i racionalizirala, u ovom se članku također utvrđuje ovlast za regulatorne tehničke standarde. EBA, EIOPA i ESMA trebale bi zajednički, preko Zajedničkog odbora, izraditi nacrt regulatornih tehničkih standarda.

Prema članku 8., sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici moraju osigurati da se sve informacije objavljene na njihovim internetskim stranicama ažuriraju, uključujući jasno objašnjenje svih izmjena objavljenih informacija.

Prema članku 9., sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici moraju osigurati da promidžbeni sadržaji nisu u suprotnosti s informacijama objavljenima u skladu s ovom Uredbom, osim ako sektorsko zakonodavstvo, posebno Direktiva 2009/65/EZ, Direktiva 2014/65/EU, Direktiva (EU) 2016/97 i Uredba (EU) br. 1286/2014, ne određuje stroža pravila. Člankom 9. Komisija se ovlašćuje i za provedbu tehničkih standarda. EBA, EIOPA i ESMA trebale bi zajednički, preko Zajedničkog odbora, izraditi nacrt provedbenih tehničkih standarda.

Člankom 10. izmjenjuje se Direktiva (EU) 2016/2341. Izmjenom se Komisija ovlašćuje da u delegiranim aktima, u skladu s člankom 290. UFEU-a, odredi „načelo razboritosti” u razmatranju okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika i uključivanju okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u interne odluke o ulaganjima i postupke upravljanja rizikom. S obzirom na to da se pravila o općem upravljanju i upravljanju rizikom u skladu s Direktivom (EU) 2016/2341 već primjenjuju na odluke o ulaganjima i procjene rizika, uključujući okolišne, socijalne i upravljačke aspekte, djelatnosti institucija za strukovno mirovinsko osiguranje i s njima povezani postupci trebaju biti definirani kako bi bili u skladu s delegiranim aktima. Delegiranim aktima trebala bi se osigurati dosljednost, prema potrebi, s delegiranim aktima donesenima u skladu s Direktivom 2009/65/EZ, Direktivom 2009/138/EZ i Direktivom 2011/61/EU.

U članku 11. utvrđuje se da se evaluacija primjene ove Uredbe mora provesti najkasnije 60 mjeseci nakon njezina stupanja na snagu.

U skladu s člankom 12., ova bi se Uredba trebala primjenjivati 12 mjeseci nakon datuma objave u *Službenom listu Europske unije*. Međutim, ovlasti utvrđene u članku 5. stavku 5., članku 6. stavku 2., članku 7. stavku 4., članku 9. stavku 2. i članku 10. primjenjuju se od

datuma stupanja na snagu ove Uredbe. Također, kako bi se osiguralo da se prva godišnja izvješća koja sadržavaju informacije u skladu s člankom 7. stavcima od 1. do 3. odnose na cijelu kalendarsku godinu, primjena članka 7. stavaka od 1. do 3. odgađa se do 1. siječnja godine nakon datuma iz drugog podstavka ovog članka.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o objavljivanju podataka o održivim ulaganjima i rizicima za održivost te o izmjeni
Direktive (EU) 2016/2341**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
 uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
 uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
 nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
 uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke²⁹,
 uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³⁰,
 u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
 budući da:

- (1) Prijelaz na niskougljično, održivije kružno gospodarstvo u kojem se učinkovitije iskorištavaju resursi ključno je za dugoročnu konkurentnost gospodarstva EU-a. Pariški klimatski sporazum (COP21), koji je Unija ratificirala 5. listopada 2016.³¹ i koji je stupio na snagu 4. studenoga 2016., pokušaj je snažnijeg odgovora na klimatske promjene, među ostalim, usklađivanjem financijskih tokova s prijelazom na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene.
- (2) Zajednički je cilj Direktive 2009/65/EC Europskog parlamenta i Vijeća³², Direktive 2009/138/EC Europskog parlamenta i Vijeća³³, Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁴, Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁵, Direktive (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća³⁶, Direktive (EU) 2016/2341

²⁹ SL C, , str. .

³⁰ SL C, , str. .

³¹ Odluka Vijeća (EU) 2016/1841 od 5. listopada 2016. o sklapanju, u ime Europske unije, Pariškog sporazuma donesenoga u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (SL L 282, 19.10.2016., str. 1.).

³² Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.).

³³ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

³⁴ Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova (SL L 174, 1.7.2011., str. 1.).

³⁵ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12.6.2014., str. 349.).

³⁶ Direktiva (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. o distribuciji osiguranja (SL L 26, 2.2.2016., str. 19.).

Europskog parlamenta i Vijeća³⁷, Uredbe (EU) br. 345/2013 Europskog parlamenta i Vijeća³⁸ i Uredbe (EU) br. 346/2013 Europskog parlamenta i Vijeća³⁹ olakšati početak i nastavak obavljanja djelatnosti subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), upravitelja alternativnih investicijskih fondova (UAIF), društava za osiguranje, investicijskih društava, posrednika u osiguranju, institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, upravitelja kvalificiranih fondova poduzetničkog kapitala (upravitelji EuVECA) i upravitelja kvalificiranih fondova za socijalno poduzetništvo (upravitelji EuSEF). Tim direktivama i uredbama osigurava se ujednačenja zaštita krajnjih ulagatelja i olakšava im se upotreba brojnih financijskih proizvoda i usluga te istodobno propisuju pravila na temelju kojih ulagatelji mogu donijeti informirane odluke o ulaganjima. Iako su ti ciljevi u velikoj mjeri ostvareni, objavljivanje podataka krajnjim ulagateljima o uključivanju rizika za održivost i ciljeva održivog ulaganja u postupak odlučivanja o ulaganjima na razini društava za upravljanje UCITS-ima, upravitelja alternativnih investicijskih fondova, društava za osiguranje, investicijskih društava koja pružaju uslugu upravljanja portfeljem, institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, pružatelja mirovinskog osiguranja, upravitelja fondova EuVECA i EuSEF (sudionici na financijskim tržištima) te objavljivanje podataka krajnjim ulagateljima o uključivanju rizika za održivost u savjetodavne postupke posrednika u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima i investicijskih društava koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja (financijski savjetnici) nedovoljno je razvijeno jer uvjeti za objavljivanje tih podataka još nisu usklađeni.

- (3) U nedostatku usklađenih pravila Unije o objavljivanju podataka o održivosti krajnjim ulagateljima vjerojatno će se na nacionalnoj razini i dalje donositi različite mjere i u različitim sektorima financijskih usluga i dalje primjenjivati različiti pristupi. Takve različite mjere i pristupi mogli bi i nadalje uzrokovati znatna narušavanja tržišnog natjecanja koja nastaju zbog različitih standarda za objavljivanje podataka. Osim toga, usporedan razvoj tržišnih praksi koji se temelji na komercijalnim prioritetima zbog kojih su rezultati različiti trenutačno uzrokuje daljnju fragmentaciju tržišta i mogao bi dodatno pogoršati funkcioniranje unutarnjeg tržišta u budućnosti. Različiti standardi za objavljivanje podataka i različite tržišne prakse uvelike otežavaju usporedbe različitih financijskih proizvoda i usluga, stvaraju nejednake uvjete za različite financijske proizvode, usluge i distribucijske kanale te stvaraju dodatne prepreke na unutarnjem tržištu. Takve razlike mogu biti zbunjujuće i za krajnje ulagatelje te mogu nepovoljno utjecati na njihove odluke o ulaganjima. Kako bi osigurale usklađenost s Pariškim klimatskim sporazumom, države članice mogle bi donijeti različite nacionalne mjere zbog kojih bi mogle nastati prepreke neometanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i štetni učinci za sudionike na financijskim tržištima i financijske savjetnike. Osim toga, nedostatak usklađenih pravila o transparentnosti krajnjim ulagateljima otežava učinkovitu usporedbu različitih financijskih proizvoda i usluga u različitim državama članicama u pogledu njihovih okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika te ciljeva održivih ulaganja. Stoga je nužno ukloniti postojeće i spriječiti moguće buduće prepreke funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

³⁷ Direktiva (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (SL L 354, 23.12.2016., str. 37.).

³⁸ Uredba (EU) br. 345/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima poduzetničkog kapitala (SL L 115, 25.4.2013., str. 1.).

³⁹ Uredba (EU) br. 346/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o europskim fondovima za socijalno poduzetništvo (SL L 115, 25.4.2013., str. 18.).

- (4) Kako bi se osigurala usklađena primjena ove Uredbe te jasno i dosljedno ispunjavanje obveza objavljivanja podataka iz ove Uredbe na razini sudionika financijskih tržišta, potrebno je utvrditi usklađenu definiciju „održivih ulaganja”.
- (5) Politike nagrađivanja sudionika na financijskim tržištima i financijskih savjetnika trebale bi biti u skladu s uključivanjem rizika za održivost i, prema potrebi, ciljevima održivih ulaganja te doprinositi dugoročno održivom rastu. Predugovorna objava podataka trebala bi stoga sadržavati informacije o usklađenosti politika nagrađivanja tih subjekata s uključivanjem rizika za održivost i, prema potrebi, s ciljevima održivih ulaganja u financijske proizvode i usluge koje nude sudionici na financijskim tržištima odnosno o kojima financijski savjetnici savjetuju.
- (6) Budući da referentna mjerila održivosti služe kao standardne referentne točke kojima se mjere održiva ulaganja, krajnji ulagatelji bi s pomoću predugovornih objava podataka trebali dobiti informacije o prikladnosti određenog indeksa, odnosno usklađenosti tog indeksa s ciljem održivih ulaganja. Sudionici na financijskim tržištima trebali bi objaviti i razloge za različito ponderiranje i različite sastavne dijelove određenog indeksa u usporedbi sa širim tržišnim indeksom. Kako bi se dodatno povećala transparentnost, sudionici na financijskim tržištima trebali bi navesti i gdje se može pronaći metodologija primijenjena za izračun određenog indeksa i šireg tržišnog indeksa tako da krajnji ulagatelji dobiju potrebne informacije o tome kako je odabrana i ponderirana odnosna imovina indeksa, koja je imovina isključena i zašto, kako su izmjereni učinci odnosne imovine u pogledu održivosti ili koji su izvori podataka upotrijebljeni. Takve bi objave podataka trebale omogućiti učinkovitu usporedbu i doprinijeti razvoju ispravne percepcije ulaganja koja potiču održivost. Ako kao referentna vrijednost nije određen nijedan indeks, sudionici na financijskim tržištima trebali bi objasniti kako se ostvaruje cilj održivih ulaganja.
- (7) Ako je cilj financijskog proizvoda ili usluge smanjenje emisija ugljika, predugovorna objava podataka trebala bi uključivati ciljanu izloženost koja se odnosi na niske emisije ugljika. U situacijama u kojima nema Unijine usklađene referentne vrijednosti ugljika ti bi podaci trebali uključivati detaljno objašnjenje o tome kako je osigurano trajno ostvarenje tog cilja.
- (8) Kako bi se povećala transparentnost i informirali krajnji ulagatelji, trebalo bi regulirati pristup informacijama o tome kako sudionici na financijskim tržištima uključuju rizike za održivost u postupke odlučivanja o ulaganjima te kako ih financijski savjetnici uključuju u savjetodavne postupke tako da se tim subjektima naloži da te informacije održavaju na svojim internetskim stranicama.
- (9) Postojećim zahtjevima za objavljivanje podataka utvrđenima propisima Unije ne predviđa se obveza objavljivanja svih informacija potrebnih za ispravno informiranje krajnjih ulagatelja o učincima njihova ulaganja na održivost. Stoga je primjereno utvrditi određenije zahtjeve za objavljivanje podataka u pogledu održivih ulaganja. Na primjer, trebalo bi redovito izvješćivati o ukupnom učinku financijskih proizvoda na održivost s pomoću pokazatelja relevantnih za odabrani cilj održivih ulaganja. Ako je odgovarajući indeks određen kao referentna vrijednost, tu bi informaciju radi usporedbe trebalo objaviti i za određeni indeks i širi tržišni indeks. Trebalo bi objaviti i informacije o sastavnim dijelovima određenog indeksa i šireg tržišnog indeksa zajedno s njihovim ponderima kako bi se pružile dodatne informacije o načinu na koji su postignuti ciljevi održivih ulaganja. Ako upravitelji fondova EuSEF stavljaju na raspolaganje informacije o ciljanom pozitivnom društvenom učinku određenog fonda, ukupnom ostvarenom socijalnom rezultatu i povezanim metodama primijenjenima u

skladu s Uredbom (EU) br. 346/2013, oni mogu, prema potrebi, te informacije iskoristiti za potrebe objavljivanja podataka na temelju ove Uredbe.

- (10) Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰ propisuju se obveze transparentnosti u pogledu socijalnih i okolišnih aspekata te aspekata korporativnog upravljanja u nefinancijskom izvješćivanju. Traženi oblik i prikaz utvrđeni tim direktivama nisu, međutim, prikladni za izravnu primjenu na razini sudionika na financijskim tržištima i financijskih savjetnika pri poslovanju s krajnjim ulagateljima. Sudionici na financijskim tržištima i financijski savjetnici trebali bi, prema potrebi, moći upotrebljavati informacije iz izvješća posloводства i nefinancijskih izvješća u skladu s Direktivom 2013/34/EU za potrebe ove Uredbe.
- (11) Kako bi se osigurala pouzdanost podataka objavljenih na internetskim stranicama sudionika na financijskim tržištima i financijskih savjetnika, te bi informacije trebalo ažurirati te bi svaku reviziju ili izmjenu trebalo jasno objasniti.
- (12) Kako bi se odredilo kako institucije za strukovno mirovinsko osiguranje donose odluke o ulaganjima i procjenjuju rizike radi uzimanja u obzir okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebalo bi delegirati Komisiji u Direktivi (EU) 2016/2341. Pravila o općem upravljanju i upravljanju rizikom već se primjenjuju na odluke o ulaganjima i procjene rizika kako bi se osigurali kontinuitet i pravilnost obavljanja djelatnosti institucija za strukovno mirovinsko osiguranje. Odluke o ulaganjima i procjena relevantnih rizika, uključujući okolišne, socijalne i upravljačke rizike, trebale bi se donositi na način da se osigura usklađenost s interesima članova i korisnika. Djelatnostima institucija za strukovno mirovinsko osiguranje i s njima povezanim postupcima trebalo bi se osigurati ostvarenje cilja delegiranih akata. Delegiranim aktima trebala bi se osigurati usklađenost, prema potrebi, s delegiranim aktima donesenima u skladu s Direktivom 2009/65/EZ, Direktivom 2009/138/EZ i Direktivom 2011/61/EU. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući savjetovanja sa stručnjacima, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće trebali bi sve dokumente dobiti istodobno kada i stručnjaci iz država članica te bi njihovi stručnjaci trebali sustavno imati pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (13) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo („EBA”), Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje („EIOPA”) i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala („ESMA”) (zajedno: „europska nadzorna tijela”), osnovana Uredbom (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹, Uredbom (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁴² odnosno Uredbom

⁴⁰ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁴¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

⁴² Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

(EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁴³, trebala bi preko Zajedničkog odbora izraditi regulatorne tehničke standarde kojima se pobliže određuju pojedinosti o prikazu i sadržaju informacija o ciljevima održivih ulaganja koji se objavljuju u predugovornim dokumentima, periodičnim izvješćima i na internetskim stranicama sudionika na financijskim tržištima u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe br. 1093/2010, Uredbe br. 1094/2010 i Uredbe (EU) br. 1095/2010. Komisija bi trebala biti ovlaštena za donošenje tih regulatornih tehničkih standarda.

- (14) Komisija bi trebala biti ovlaštena za donošenje provedbenih tehničkih standarda koje su izradila europska nadzorna tijela preko Zajedničkog odbora putem provedbenih akata na temelju članka 291. UFEU-a i u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1093/2010, člankom 15. Uredbe (EU) br. 1094/2010 i člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010 radi utvrđivanja standardnog prikaza održivih ulaganja u promidžbenim sadržajima.
- (15) S obzirom na to da se u periodičnim izvješćima u načelu navodi sažetak poslovnih rezultata za cijelu kalendarsku godinu, primjenu odredbi o zahtjevima u pogledu transparentnosti u periodičnim izvješćima trebalo bi odgoditi do [*Ured za publikacije: unijeti datum 1. siječnja godine nakon datuma iz članka 12. drugog podstavka*].
- (16) Pravila o objavljivanju podataka iz ove Uredbe trebalo bi dopuniti i primjenjivati uz odredbe Direktive 2009/65/EZ, Direktive 2009/138/EZ, Direktive 2011/61/EU, Direktive (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴, Uredbe (EU) br. 345/2013 i Uredbe (EU) br. 346/2013.
- (17) Ova Uredba poštuje temeljna prava i pridržava se načela priznatih posebno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.
- (18) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, osobito cilj bolje zaštite krajnjih ulagatelja i poboljšanog objavljivanja podataka tim ulagateljima, među ostalim u slučajevima njihovih prekograničnih kupnji, ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti države članice nego se zbog potrebe uvođenja jedinstvenih zahtjeva za objavljivanje podataka na razini Unije mogu bolje postići na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti, kako je navedeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti kako je utvrđeno u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju usklađena pravila o transparentnosti koja moraju primjenjivati sudionici na financijskim tržištima, posrednici u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima te investicijska društva koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja o uključivanju rizika za održivost u postupke odlučivanja o

⁴³ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

⁴⁴ Direktiva (EU) 2016/2341 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (SL L 354, 23.12.2016., str. 37.).

ulaganjima ili savjetodavne postupke te o transparentnosti financijskih proizvoda čiji su cilj održiva ulaganja, uključujući smanjenje emisija ugljika.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „sudionik na financijskim tržištima” znači jedno od sljedećeg:
 - i. društvo za osiguranje koje nudi investicijski osigurateljni proizvod, UAIF, investicijsko društvo koje pruža uslugu upravljanja portfeljem, institucija za strukovno mirovinsko osiguranje ili pružatelj mirovinskog proizvoda;
 - ii. upravitelj kvalificiranog fonda poduzetničkog kapitala koji je registriran u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) br. 345/2013;
 - iii. upravitelj kvalificiranog fonda za socijalno poduzetništvo koji je registriran u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 346/2013;
 - iv. društvo za upravljanje UCITS-om;
- (b) „društvo za osiguranje” znači društvo za osiguranje koje ima odobrenje za rad u skladu s člankom 18. Direktive 2009/138/EZ;
- (c) „investicijski osigurateljni proizvod” znači jedno od sljedećeg:
 - i. investicijski osigurateljni proizvod kako je definiran u članku 4. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁵;
 - ii. proizvod osiguranja koji je dostupan profesionalnom ulagatelju koji nudi vrijednost po dospelju ili otkupnu vrijednost osiguranja i kada je ta vrijednost po dospelju ili otkupna vrijednost osiguranja u potpunosti ili djelomično izložena, izravno ili neizravno, fluktuacijama na tržištu;
- (d) „UAIF” znači UAIF kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki (b) Direktive 2011/61/EU;
- (e) „investicijsko društvo” znači investicijsko društvo kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/65/EU;
- (f) „upravljanje portfeljem” znači upravljanje portfeljem kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 8. Direktive 2014/65/EU;
- (g) „institucija za strukovno mirovinsko osiguranje” znači institucija za strukovno mirovinsko osiguranje s odobrenjem za rad ili registrirana u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2016/2341;
- (h) „mirovinski proizvod” znači jedno od sljedećeg:
 - i. mirovinski proizvod iz članka 2. stavka 2. točke (e) Uredbe (EU) br. 1286/2014;
 - ii. pojedinačni mirovinski proizvod iz članka 2. stavka 2. točke (g) Uredbe (EU) br. 1286/2014;

⁴⁵ Uredba (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi) (SL L 352, 9.12.2014., str. 1.).

- (i) „društvo za upravljanje UCITS-om” znači društvo za upravljanje kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (b) Direktive 2009/65/EZ ili društvo za investicije iz njezina članka 1. stavka 2.;
- (j) „financijski proizvod” znači usluga upravljanja portfeljem, AIF, investicijski osigurateljni proizvod, mirovinski proizvod, mirovinski program ili UCITS;
- (k) „AIF” znači AIF kako je definiran u članku 4. stavku 1. točki (a) Direktive 2011/61/EU;
- (l) „mirovinski program” znači mirovinski program kako je definiran u članku 6. stavku 2. Direktive (EU) 2016/2341;
- (m) „UCITS” znači subjekt za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire u skladu s člankom 5. Direktive 2009/65/EZ;
- (n) „investicijsko savjetovanje” znači investicijsko savjetovanje kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 4. Direktive 2014/65/EU;
- (o) „održiva ulaganja” znači jedno od sljedećeg ili kombinacija bilo čega od sljedećeg:
 - i. ulaganja u gospodarsku aktivnost koja doprinosi ekološkim ciljevima, uključujući ekološki održiva ulaganja kako je definirano u članku 2. [*Ured za publikacije: unijeti upućivanje na Uredbu o uspostavi okvira za olakšavanje održivog ulaganja*];
 - ii. ulaganja u gospodarsku aktivnost koja doprinosi ostvarenju socijalnih ciljeva, a posebno ulaganje koje doprinosi borbi protiv nejednakosti, poticanju socijalne kohezije, socijalnog uključivanja i radnih odnosa, ili ulaganje u ljudski kapital ili ekonomski ili socijalno ugrožene zajednice;
 - iii. ulaganja u poduzeća s dobrom praksom upravljanja, a posebno poduzeća s dobrim upravljačkim strukturama i odnosima zaposlenika, naknadama za relevantno osoblje i izvršenjem poreznih obveza;
- (p) „mali ulagatelj” znači ulagatelj koji nije profesionalni ulagatelj;
- (q) „profesionalni ulagatelj” znači klijent koji ispunjuje kriterije utvrđene u Prilogu II. Direktivi 2014/65/EU;
- (r) „posrednik u osiguranju” znači posrednik u osiguranju kako je definiran u članku 2. stavku 1. točki (3) Direktive (EU) 2016/97;
- (s) „usluga savjetovanja o osiguranju” znači savjetovanje kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (15) Direktive (EU) 2016/97.

Članak 3.

Transparentnost politike rizika za održivost

1. Sudionici na financijskim tržištima moraju na svojim internetskim stranicama objavljivati pisana pravila o uključivanju rizika za održivost u postupke odlučivanja o ulaganjima.
2. Posrednici u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima i investicijska društva koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja moraju na svojim internetskim stranicama objavljivati pisana pravila o

uključivanju rizika za održivost u investicijsko savjetovanje ili savjetovanje o ulaganjima.

Članak 4.

Transparentnost uključivanja rizika za održivost

1. Sudionici na financijskim tržištima u predugovorne objave podataka uključuju opise sljedećeg:
 - (a) postupci i uvjeti koji se primjenjuju za uključivanje rizika za održivost u odluke o ulaganjima;
 - (b) očekivani relevantni učinak rizika za održivost na povrate od financijskih proizvoda koji se nude;
 - (c) usklađenost politika nagrađivanja sudionika na financijskom tržištu s uključivanjem rizika za održivost i, prema potrebi, s ciljem održivih ulaganja u financijski proizvod.
2. Posrednici u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima i investicijska društva koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja u predugovorne objave podataka uključuju opise sljedećeg:
 - (a) postupci i uvjeti za uključivanje rizika za održivost u investicijsko savjetovanje ili savjetovanje o ulaganjima;
 - (b) očekivani relevantni učinak rizika za održivost na povrate od financijskih proizvoda na koje se usluge savjetovanja odnose;
 - (c) usklađenost politika nagrađivanja investicijskih društava koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja i posrednika u osiguranju koji pružaju uslugu savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima s uključivanjem rizika za održivost i, prema potrebi, s ciljem održivih ulaganja u financijski proizvod na koji se usluge savjetovanja odnose.
3. Objavljivanje podataka iz stavka 1. i stavka 2. provodi se na sljedeći način:
 - (a) za UAIF-ove, u objavama podataka za ulagatelje iz članka 23. stavka 1. Direktive 2011/61/EU;
 - (b) za društva za osiguranje, u okviru dostave informacija iz članka 185. stavka 2. Direktive 2009/138/EZ;
 - (c) za institucije za strukovno mirovinsko osiguranje, u okviru dostave informacija iz članka 41. Direktive (EU) 2016/2341;
 - (d) za upravitelje kvalificiranih fondova poduzetničkog kapitala, u okviru dostave informacija iz članka 13. stavka 1. Uredbe (EU) br. 345/2013;
 - (e) za upravitelje kvalificiranih fondova za socijalno poduzetništvo, u okviru dostave informacija iz članka 14. stavka 1. Uredbe (EU) br. 346/2013;
 - (f) za pružatelje mirovinskih proizvoda, u pisanom obliku u razumnom roku prije nego što se mali ulagatelj obveže ugovorom o mirovinskom proizvodu;
 - (g) za društva za upravljanje UCITS-ima, u prospektu iz članka 69. Direktive 2009/65/EZ;
 - (h) za investicijska društva koja pružaju usluge upravljanja portfeljem ili investicijskog savjetovanja, u skladu s člankom 24. stavkom 4. Direktive 2014/65/EU;

- (i) za posrednike u osiguranju koji pružaju usluge savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima, u skladu s člankom 29. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/97.

Članak 5.

Transparentnost održivih ulaganja u predugovornim objavama podataka

1. Ako su održiva ili slična ulaganja cilj financijskog proizvoda i ako je indeks određen kao referentna vrijednost, uz informacije koje se objavljuju u skladu s člankom 4. stavkom 1. prilaže se sljedeće:
 - (a) informacije o usklađenosti indeksa s tim ciljem;
 - (b) objašnjenje o tome zašto se ponderiranje i sastavni dijelovi određenog indeksa usklađenog s tim ciljem razlikuju od šireg tržišnog indeksa.
2. Ako su održiva ili slična ulaganja cilj financijskog proizvoda i ako indeks nije određen kao referentna vrijednost, informacije koje se objavljuju u skladu s člankom 4. stavkom 1. sadržavaju objašnjenje o načinu ostvarenja tog cilja.
3. Ako je cilj financijskog proizvoda smanjenje emisija ugljika, informacije koje se objavljuju u skladu s člankom 4. stavkom 1. uključuju ciljane izloženosti koje se odnose na niske emisije ugljika.

Odstupajući od stavka 2., ako nema [*referentne vrijednosti EU-a za niske emisije ugljika*] ili [*referentne vrijednosti za pozitivan ugljični učinak*] u skladu s Uredbom (EU) 2016/1011, informacije iz članka 4. uključuju detaljno objašnjenje o tome kako je osiguran trajni napor za postizanje cilja smanjenja emisija ugljika.

4. Sudionici na financijskim tržištima u informacijama koje se objavljuju u skladu s člankom 4. stavkom 1. navode gdje se može pronaći metodologija primijenjena za izračun indeksa iz stavka 1. ovog članka i vrijednosti iz drugog podstavka stavka 3. ovog članka.
5. Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA), Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) i Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA), preko Zajedničkog odbora europskih nadzornih tijela („Zajednički odbor”) izrađuju nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju pojedinosti o prikazu i sadržaju informacija koje se objavljuju u skladu s ovim člankom.
6. EBA, EIOPA i ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda podnose Komisiji do [*Ured za publikacije: unijeti datum koji je 18 mjeseci nakon dana stupanja na snagu*].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010, Uredbe (EU) br. 1094/2010 i Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 6.

Transparentnost informacija o održivim ulaganjima na internetskim stranicama

1. Sudionici na financijskim tržištima objavljuju i ažuriraju na svojim internetskim stranicama za svaki financijski proizvod iz članka 5. stavaka 1., 2. i 3. sljedeće:

- (a) opis cilja održivih ulaganja;
- (b) informacije o metodologijama koje su primijenjene za procjenu, mjerenje i nadzor utjecaja odabranih održivih ulaganja u financijski proizvod, uključujući izvore podataka, kriterije za analizu odnosne imovine te relevantne pokazatelje održivosti upotrijebljene za mjerenje ukupnog učinka financijskog proizvoda na održivost;
- (c) informacije iz članka 5.;
- (d) informacije iz članka 7.

Informacije koje se objavljuju u skladu s prvim podstavkom objavljuju se na jasan način i na vidljivom dijelu internetske stranice.

2. EBA, EIOPA i ESMA preko Zajedničkog odbora izrađuju nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju pojedinosti o prikazu i sadržaju informacija iz stavka 1. točaka (a) i (b).

EBA, EIOPA i ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda podnose Komisiji do [*Ured za publikacije: unijeti datum koji je 18 mjeseci nakon dana stupanja na snagu*].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010, Uredbe (EU) br. 1094/2010 i Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 7.

Transparentnost informacija o održivim ulaganjima u periodičnim izvješćima

1. Ako sudionici na financijskim tržištima nude financijski proizvod iz članka 5. stavaka 1., 2. i 3., u periodična izvješća uključuju opis sljedećeg:
 - (a) ukupni učinak financijskog proizvoda na održivost s pomoću relevantnih pokazatelja održivosti;
 - (b) ako je indeks određen kao referentna vrijednost, usporedbu između ukupnog učinka financijskog proizvoda s određenim indeksom i širim tržišnim indeksom u smislu ponderiranja, sastavnih dijelova i pokazatelja održivosti.
2. Podaci iz stavka 1. objavljuju se na sljedeći način:
 - (a) za UAIF-ove, u godišnjem izvješću iz članka 22. Direktive 2011/61/EU;
 - (b) za društva za osiguranje, svake godine u pisanom obliku u skladu s člankom 185. stavkom 6. Direktive 2009/138/EZ;
 - (c) za institucije za strukovno mirovinsko osiguranje, u izvještaju o mirovinskim primanjima iz članka 38. Direktive (EU) 2016/2341 i u okviru pružanja informacija iz članka 43. Direktive (EU) 2016/2341;
 - (d) za upravitelje kvalificiranih fondova poduzetničkog kapitala, u godišnjem izvješću iz članka 12. Uredbe (EU) br. 345/2013;
 - (e) za upravitelje kvalificiranih fondova za socijalno poduzetništvo, u godišnjem izvješću iz članka 13. Uredbe (EU) br. 346/2013;
 - (f) za pružatelje mirovinskih proizvoda, u pisanom obliku najmanje u godišnjim izvješćima ili u izvješćima u skladu s nacionalnim pravom;

- (g) za društva za upravljanje UCITS-ima ili UCITS-e osnovane kao društva za investicije, u polugodišnjim i godišnjim izvješćima iz članka 69. Direktive 2009/65/EZ;
- (h) za investicijska društva koja pružaju uslugu upravljanja portfeljem, u periodičnim izvješćima u skladu s člankom 25. stavkom 6. Direktive 2014/65/EU;
- 3. Za potrebe stavka 1. sudionici na financijskim tržištima mogu upotrebljavati informacije iz izvješća posloводства u skladu s člankom 19. ili informacije iz nefinancijskih izvješća u skladu s člankom 19.a Direktive 2013/34/EU, prema potrebi.
- 4. EBA, EIOPA i ESMA preko Zajedničkog odbora izrađuju nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju pojedinosti o sadržaju i prikazu informacija iz stavka 1.

EBA, EIOPA i ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda podnose Komisiji do [*Ured za publikacije: unijeti datum koji je 18 mjeseci nakon dana stupanja na snagu*].

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010, Uredbe (EU) br. 1094/2010 i Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 8.

Preispitivanje objava podataka

- 1. Sudionici na financijskim tržištima jamče redovito ažuriranje informacija objavljenih u skladu s člankom 3. ili člankom 6. Ako sudionik na financijskom tržištu izmijeni te informacije, na istoj internetskoj stranici objavljuje jasno objašnjenje te izmjene.
- 2. Stavak 1. primjenjuje se *mutatis mutandis* na posrednike u osiguranju koji pružaju uslugu savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima i na investicijska društva koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja u pogledu svih informacija objavljenih u skladu s člankom 3.

Članak 9.

Promidžbeni sadržaji

- 1. Ne dovodeći u pitanje strože sektorsko zakonodavstvo, posebno Direktivu 2009/65/EZ, Direktivu 2014/65/EU, Direktivu (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbu (EU) br. 1286/2014, sudionici na financijskim tržištima, posrednici u osiguranju koji pružaju uslugu savjetovanja o investicijskim osigurateljnim proizvodima i investicijska društva koja pružaju usluge investicijskog savjetovanja vode brigu o tome da njihovi promidžbeni sadržaji ne budu u suprotnosti s informacijama objavljenima u skladu s ovom Uredbom.
- 2. EBA, EIOPA i ESMA mogu, preko Zajedničkog odbora, izraditi nacrt provedbenih tehničkih standarda kojima se utvrđuje standardni prikaz informacija o održivim ulaganjima.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1093/2010, Uredbe (EU) br. 1094/2010 i Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 10.

Izmjene Direktive (EU) 2016/2341

Direktiva (EU) 2016/2341 mijenja se kako slijedi:

- (1) u članku 19. dodaje se sljedeći stavak 9.:

„9. Komisija je ovlaštena donijeti, putem delegiranih akata u skladu s člankom 60.a, mjere kojima se osigurava:

- (a) „načelo razboritosti” pri razmatranju okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika;
- (b) uključivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika u interne odluke o ulaganjima te postupke upravljanja rizicima.

U tim delegiranim aktima uzimaju se u obzir veličina, vrsta, opseg i složenost djelatnosti institucija za strukovno mirovinsko osiguranje i rizici povezani s tim djelatnostima te osigurava usklađenost s člankom 14. Direktive 2009/65/EZ, člankom 132. Direktive 2009/138/EZ i člankom 12. Direktive 2011/61/EU.”;

- (2) umeće se sljedeći članak 60.a:

„*Članak 60.a*

Delegiranje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 19. stavka 9. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od datuma stupanja na snagu ove Uredbe.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 19. stavka 9. Odlukom o opozivu prestaje delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. Opoziv ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članka 19. stavka 9. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od tri mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. To se razdoblje produžuje za tri mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.”

Članak 11.

Ocjena

Do [*Ured za publikacije: unijeti datum 60 mjeseci nakon datuma stupanja na snagu*], Komisija ocjenjuje primjenu ove Uredbe.

Članak 12.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od [*Ured za publikacije: unijeti datum koji je 12 mjeseci nakon datuma objave u Službenom listu Europske unije*].

Međutim, članak 5. stavak 5., članak 6. stavak 2., članak 7. stavak 4., članak 9. stavak 2. i članak 10. primjenjuju se od [*Ured za publikacije: unijeti datum stupanja na snagu*], članak 7. stavci od 1. do 3. primjenjuju se od [*Ured za publikacije: unijeti datum 1. siječnja godine nakon datuma iz drugog podstavka*].

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik